

Het is een schaamteloos inzoomen, grenzend aan de eenzaamheid van perversie

Verf en verleiding worden één bij Ine van Zyl

Tentoonstelling: Ina van Zyl. T/m 14 mei 2006 in het Dordrechts Museum, Museumstraat 40, Dordrecht. Di t/m zo 11-17 uur. Inl.: 078 - 648 21 48, www.dordrechtsmuseum.nl

Door SANDRA SMETS

Voor een voetenfetisjist is het een natte droom: de tentoonstelling van de Zuid-Afrikaanse Ina van Zyl (1971) in het Dordrechts Museum. Ze exposeert er aquarellen van schoenen en tassen en geschilderde close-ups van menselijk vlees – waaronder vooral veel voeten.

Daar begint de tentoonstelling mee. Tenen van meer dan een meter lang. Van voor, van achter, van opzij. Naakt en wulps steken ze uit gouden sandaaltjes. Ze doemen op uit veelkleurige olieverf: groen, geel, rood en bruin brengt Van Zyl samen in dikke lagen, zonder dat een bruine smurrie ontstaat. Maar de verfhuid is niet sensueel. De kunstenaar schildert nat op droge verfslagen die daardoor kapot gaan en weer door de kwast meege-sleept worden. De doffe, brokkelige sporen koeken aan in de huidplooiën die Van Zyl zwartbruin opvult. Het resultaat is donker en vlezig, en dat terwijl het gebaseerd is op poezelig gehakte damesvoetjes met parelmoer nagellak.

Elegantie is er wel in de aquarellen van schoenen, tassen en baadsters in de tweede zaal. Fris en zomers vervolgt daar de tentoonstelling. De aquarel van een ijsjes etend meisje, waar smeltend ijs en de vele kleuren van haar donkere gezicht overlopen, doet denken aan Van Zyls landgenoot Marlene Dumas. De sandaaltjes zijn bijna zo lieflijk als de schoentjes die Andy Warhol vroeger tekende – zelf schoenenfetisjist die volgens intimi meer op voeten dan op jongens viel. Maar die lieflijkheid is ook het manco: het maakt Van Zyls aquarellen, vooral haar baadsters, vaak minder geslaagd dan de olieverfdoeken: te vlak, te vlekkelig, te nietszeggend.

Van Zyl doorliep in de jaren negentig de kunstacademie van het Zuid-Afrikaanse Stellenbosch: een Afrikaner bolwerk vermomd als lommerrijke Disney-idylle. Het is een stadje waar blonde dames, die nog altijd hun thee krijgen van zwarte bedienden, sandaaltjes dragen en hun teennagels roze lakken. En in de weekends gaan ze naar het strand – zoals op Van Zyls aquarellen. Stellenbosch is ook het thuis van de undergroundstrip *Bittercomix*. Dat is net zo onvoorstelbaar als de underground van Staphorst, maar blijkbaar zijn alternatieve scènes in ultra-conservatieve gemeenschappen het hardst nodig. Het museum exposeert enkele van Van Zyls bijdragen aan *Bittercomix*. Het zijn matig getekende strips over vrouwen en seks, maar de schaduwrijke houts-

Most Southern Tip (2003, 65 x 75 cm, olieverf op doek, particuliere collectie)

kooltekeningen, met nadruk op textuur en massa, wijzen vooruit naar de vlezigheid van haar schilderijen en de voorliefde voor simpele plaatjes zonder details.

Na Stellenbosch kwam Van Zyl tien jaar geleden naar De Ateliers in Amsterdam, waar ze is blijven wonen, en ging er fruitstillevens schilderen. Dit onderwerp kende

zij in Zuid-Afrika niet. Maar Van Zyl plaatst zich met haar stillevens niet in bekende schildertradities. Het gemêleerde, on-Europese kleurpalet en de weerbarstige verfhuid waarmee ze zowel appels als schaamheuvels vormgeeft, geven spanning aan haar werk. Verf en verleiding worden één: niet die van het gladde vlees, niet die van

schoneid, maar die van schaduwrijke holtjes. Ook het donkere kruisje van een groene appel kan er opwindend uitzien.

Matige striptekeningen, vlakke aquarellen en sensuele schilderijen: Van Zyl is een veelzijdig kunstenaar die excellentie zodra ze een schilderskwast vastheeft. En gelukkig hangen er vooral schilde-

rijen op de tentoonstelling, die in hun eenvoud heel direct communiëren. Want hoe verder je de tweede zaal in loopt, hoe zinnelijker alles wordt. Het is een schaamteloos inzoomen, grenzend aan de eenzaamheid van perversie. Portretten van borsten, van schaamlippen, afgeknipte toenagels – zelfs de etenswaren die ze uitver-

groot zijn vulgair. Een doek met tenen heet *Marshmallows*, een Berliner Bol lijkt een vagina, en appels en trostomaten staan strak gespannen onder hun cellofaan verpakking. Het is een vreemde blik op wat de groenteteboer te bieden heeft maar het resulteert in een zinderende show vol wellust in velle smaken.